

Psykiska problem hos pojkar ökar risken för självmord

Pojkar med psykiska problem i 8-årsåldern löper ökad risk att senare i livet suicidera eller göra ett så allvarligt suicidförsök att de läggs in för vård på sjukhus. Det visar en studie från Finland som presenteras i tidskriften Archives of General Psychiatry.

Forskarna har studerat en kohort med 5302 individer födda år 1981. När de var 8 år gamla genomfördes en undersökning av deras psykiska hälsa. Föräldrar och lärare fick svara på frågor om barnens tillstånd, där de bl a angav om barnen uppvisade emotionella problem (ångest och nedstämdhet), överaktivitet eller uppförandeproblem. Barnen fick dessutom själva svara på ett frågeformulär, det sk Rutter-formuläret, som används inom barnpsykiatri för att utvärdera depressiva besvär.

Författarna följde kohorten fram till 24 års ålder. 54 individer (1 procent av samtliga) tog sitt liv (13 män och 2 kvinnor) eller gjorde ett suicidförsök som fick till följd att de lades in på sjukhus (14 män och 25 kvinnor).

Män med psykisk problematik vid 8 års ålder (rapporterat av föräldrar och lärare) var kraftigt överrepresenterade bland dem som tagit sitt liv eller gjort suicidförsök; hela 78 procent av de män som suiciderat eller gjort suicidförsök hade psykiska problem i 8-årsåldern. Av samtliga män med psykiska problem som barn försökte eller lyckades var 20:e ta sitt liv. Någon koppling till pojkarnas egenrapporterade psykiska hälsa i 8-årsåldern enligt Rutter-formuläret noterades dock inte. Att inte bo hos båda sina biologiska föräldrar i 8-årsåldern var, vid sidan av psykiska problem,

Att tidigt identifiera pojkar med psykisk problematik kan vara effektivt för att förebygga självmord. Bilden är beskuren.

Foto: Lina Karna Kippel/IBL

ytterligare en faktor som var kopplad till ökad risk för suicidförsök eller fullbordad suicid hos pojkarna.

För kvinnor fann forskarna inget samband mellan psykisk problematik i 8-årsåldern, vare sig rapporterad av föräldrar/lärare eller av barnet självt, och suicidförsök eller fullbordad suicid. En möjlig anledning kan, enligt författarna, vara att suicid är närmare kopplat till bipolär sjukdom hos kvinnor än hos män och att bipolär problematik normalt inte debuterar så tidigt som i 8-årsåldern utan märks först i samband med och efter puberteten.

Det är välkänt att suicidbeteendet skiljer sig mellan könen. Kvinnor tenderar överlag att göra fler suicidförsök än män. Män gör färre men våldsammare försök och lyckas i större utsträckning än kvinnor att ta sina liv, ett mönster som också ses i den aktuella studien. Att tidigt identifiera och ge behandling till pojkar med psykisk problematik kan vara en effektiv metod att minska antalet fall av självmord och självmordsförsök, konstaterar författarna.

Anders Hansen
läkare, frilansjournalist

Arch Gen Psychiatry. 2009;66:398-406.

Dubbelinfektion med malaria och återfallsfeberborrelia

AVHANDLING. Malaria är en vanlig sjukdom i tropiska Afrika som orsakar 1,5–2,7 miljoner dödsfall årligen. Som regel används endast kliniska symtom för att fastställa diagnosen och för att snabbt sätta in behandling. Denna typ av presumtiv diagnostik orsakar problem, då andra sjukdomar ger likartad symtombild, som Borreliainfektionen återfallsfeber.

Forskare vid Umeå universitet har upptäckt att malaria och återfallsfeber förekommer samtidigt, men hur patienten påverkas av denna dubbelinfektion vet man inte. För att studera denna fråga skapades ett modellsystem för dubbelinfektion. Det visade sig att när malaria och återfallsfeber förekom samtidigt blev malarian mycket lindrigare, medan återfallsfebern blev allvarligare, rent av dödlig. Detta berodde på att immunförsvaret fokuserar på malarieinfektionen, vilket gör att återfallsfeberborrelian kan tillväxa okontrollerat. Möss med dubbelinfektion var kraftigt anemiska och hade allvarliga interna skador, framför allt på den för immunförsvaret viktiga mjälten. Malaria kan även reaktivera vilande återfallsfeberborrelia i hjärnan så att återfallsfeber åter blossar upp.

Den nya kunskapen om dubbelinfektion med malaria och återfallsfeberborrelia kommer att vara viktig för förbättrad diagnostik och behandling av båda sjukdomarna, framför allt i Afrika.

Jenny Lundqvist
med dr, institutionen för molekylärbiologi,
Umeå universitet

Lundqvist J. Malaria and relapsing fever Borrelia – interactions and potential therapy [dissertation]. Umeå: Umeå universitet; 2009.

Gener associerade med ökad risk för testikelcancer

Forskare har identifierat gener som är kopplade till ökad risk för testikelcancer. Rönen, som presenteras i tidskriften Nature Genetics, hör till de första vad gäller att identifiera gener som ökar risken för testikelcancer, den vanligaste cancerformen bland yngre män.

Studien baseras på tekniken genome-wide association och omfattar 277 patienter drabbade av testikelcancer och 919 kontroller. De två generna i fråga är c-KIT-liganden (KITLG), som är lokaliserad på kromosom tolv och som kopp-

lats till en riskökning för testikelcancer med en faktor tre, en i sammanhanget anmärkningsvärt hög riskökning jämfört med riskgener för andra cancersjukdomar. Genen SPRY4 (belägen på kromosom fem) var även den kopplad till ökad risk men inte lika markerat som för KITLG. Intressant nog är det de vanligaste varianterna av de båda generna som ökar risken för testikelcancer. De aktuella generna är kopplade till ökad risk för såväl seminom som icke-seminom. Exakt genom vilken meka-

nism risken för testikelcancer ökar återstår dock att utreda. Att det finns en ärftlig komponent i testikelcancer är välkänt. Men inte bara gentiken spelar in. Incidensen har ökat kraftigt under de senaste decennierna, och flera studier pågår för att identifiera faktorer i miljön som ökar risken för sjukdomen.

Anders Hansen
läkare, frilansjournalist

Nat Genet. doi:10.1038/ng.393